

”Världsmedborgare och smålänning”, säger Josefine Cronholm skämtsamt om sig själv. Den sedan länge Köpenhamnsbaserade sångerskan söker sina berättelser i samtiden men kryper gärna in i höstens gnistrande dunkel.

TEXT: MAGNUS ERIKSSON

Josefine Cronholm

utforskar samtiden

När jag intervjuade Josefine Cronholm för arton år sedan hade hon bara medverkat på tre skivor, men jag hade lyckats se henne uppträda live tre gånger inom loppet av några veckor. En frijazzkonsert med Marilyn Mazur, Marilyn Crispell och Lotte Anker, där hon kom in i andra halvlek. Som sångerska i en konsert efter öppnandet av ”bron till Sverige” (som Josefine Cronholm säger när vi träffas arton år senare) där Marilyn Mazur och Maggi Olin komponerat musik i ett brobyggande samarbete över Öresund, och så med egna gruppen Ibis med vilken hon ett par år senare skulle spela in Jazz i Sverige-skivan.

REDAN DÅ VAR Josefine Cronholm väl förankrad på den köpenhamnska jazzscenen. Hon hade studerat på Det Rytmske Konservatorium, en plantskola för den danska jazzen, efter kurser på Skurups musiklinje. Men ursprungligen kommer hon från Åseda, några mil ut i granskogen från Växjö. Hennes pappa

var jazzgitarrist, och i barndomen grundlade hon sin kärlek till Billie Holiday.

– När Benjamin Koppel planerade en hyllningskonsert hundra år efter Billie Holidays födelse 2015, frågade han mig om jag ville vara med. Jag var tveksam först, men så tänkte jag på hur jag grät till Billie Holiday när jag var tolv tretton år. Du vet, de gamla grammofonerna där man tog av locket och tryckte på skivorna. Och det blev bra. Benjamin Koppel och Cennet Jönsson på saxar och Kenny Barron bland andra.

När jag träffar Josefine Cronholm på nytt på en fransk bistro i centrala Köpenhamn svingar vi oss mellan ämnena. Men en punkt vi återkommer »»

till är hennes musikaliska identitet. Bland samarbetena och projekten finns frijazz i skilda sättningar, vis- och folkinspirerad musik med trion Arc, swing i Søren Siegmufeldts String Swing-grupp och skiftande projekt med Marilyn Mazur.

– För mig är etiketterna sekundära. Jag vill hitta olika ådror, olika källor som ger ett flöde. Improvisationen är central, den blir en allt större del av mig. Men jag vill också hitta berättelser i min musik. Jag lyssnar på folkmusik från hela världen. Öppenheten i uttrycket talar till mitt improvisatoriska jag. Vem är jag? Musiken rymmer öppenhet, den ger mig skilda identiteter. Världsmedborgare och smålänning, tillägger Josefine Cronholm med ett skratt.

NU GER JOSEFINE Cronholm ut sin fjärde skiva i eget namn, som bandleader: *Ember*. Dessa skivor är lågmälda och avskalade, närmast meditativa i sitt tilltal. Kan man se det som en idé i din musik?

– Ja, jag söker mig in till någonting, en kärna. Jag vill utforska något, gå på djupet. Vad är en paus? Vad händer i ett lågt tempo? Sådana saker vill jag pröva i min musik.

Den strävan formar också Josefine Cronholms nya skiva.

– Den tog lång tid att göra. Att komponera musik är en sak, men jag arbetade även mycket med texterna. Jag ville skapa ett sammanhang mellan lå-

tarna. Jag skrev den första låten, *Sing*, med tanke på tiden och flyktingarna. Vad krävs? Vad kan jag göra? Jag kan sjunga, sjunga för dem som bär på kropparna, som tvingats välja en annan tillvaro. Jag kan sjunga för tron på det mänskliga i oss.

Josefine Cronholm berättar vidare om skivans teman:

– Jag ville ha en genomgående nerv i musiken. Här finns läng-

tan efter kärlek, men också efter ensamhet, efter det egna rummet. Och glädje. Låten *Horses* ska bli en video. Där ser vi vildhästarnas språng och höstens färger. Jag älskar hösten. Den är klar och gnistrande, men också dunkel. Där solen exponerar oss, ger hösten möjlighet att krypa in i oss själva.

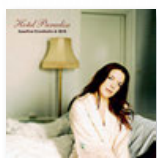
VI TALAR VIDARE om Josefine Cronholms skilda projekt och hennes dröm om att få sin musik framförd av en symfoniorkester. Jag nämner Percussion Paradise med fyra kvinnliga slagverkare (Marilyn

Tre skivor och tre sidor av Josefine Cronholm

Josefine Cronholm & Ibis: *Hotel Paradise*

Jazz i Sverige-skivan 2003, och

Josefine Cronholms andra skiva med gruppen Ibis. Lågt tempo, stillsamma stämningar och utsökt samklang

mellan röst och instrument. Inte minst Flemming Agerskovs trumpet och Lisbeth Diers trummor understryker musikens sköra och sökande karaktär.

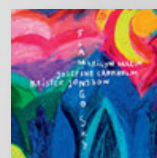
Søren Siegmufeldt & Josefine Cronholm: *String swing red shoes*

Första skivan med gruppen som på skivan efter kom att kallas String Swing. Småbandsswing där Josefine Cronholm

visar sig från sin mest intagande sida. Glädjefylld musik, men aldrig hållningslös. Fint samspel mellan Siegmufeldts altsax och Jacob Fischers klassiska swinggitarr.

Marilyn Mazur, Josefine Cronholm & Krister Jonsson: *Flamingo sky*

Ett fint exempel på hur Josefine Cronholms röst blir ett instrument i samspel med slagverk och gitarr – tre egensin-

niga och djupt personliga improvisatörer skapar musik i ögonblicket på jämbördig basis.

JOSEFINE OM VIDEON TILL HORSES:

"Filmen är gjord i Rørvig eller rättare sagt Nakke, som ligger i Nordsjælland. Ett fantastiskt kulturlandskap med vatten på alla sidor. En halvö som en gång varit en ö. Området är gammalt med anor från medeltid. Det finns offerplatser i gömda skogar och ljuset där uppe är så fint. Det är ett backigt landskap med många hästgårdar. Filmaren Ida Bach Jensen, som har sommarhus där, ordnade så att vi fick komma och besöka en gård med över hundra isländska hästar. Fantastiska!

Vi var inne på området där de går ute hela året, lever av vad naturen kan erbjuda och håller landskapet öppet. Jag har faktiskt aldrig upplevt att vara omgiven av kanske trettio hästar som nafsade och var så nyfikna på vilka vi var.

"Hästens fria galopp
genom landskapet,
i frihet. Det finns i
mig – väldigt starkt."

Först var de väldigt skeptiska när jag kom med min svarta cape, som en kråka. Men efter ett tag sökte de kontakt. Deras varma kroppar och vänliga och busiga sinnelag blev mer och mer nära. Plötsligt var vi omgivna av dessa stora och varma väsen som gärna ville ha en bit av Idas kamera, och av mitt hår. Jag fick lov att komma helt tätt inpå dem och prata och kela med dem. Det var en underbar upplevelse.

Sången Horses handlar om frihet. Om det som inte handlar om vad vi skall prestera eller leverera. Genom hästens öga kan vi uppleva naturens skönhet och praktfullhet. Färgerna, hösten, fåglarnas vingar som rör vid himlen. Hästens fria galopp genom landskapet, i frihet. Det finns i mig – väldigt starkt. Upplevelsen med dem var speciell – jag upplevde dem som både vilda och fria men också hängivna och sökande. Jag tror jag känner igen mig själv där."

BERÄTTAT FÖR PATRIK LINDGREN

Mazur, Birgit Løkke, Benita Haastrup och Lisbeth Diers) och Josefine Cronholm.

– Det var skitkul. Vi var väldigt olika som musiker och vi hade skilda bakgrunder. Det skapade en särskild dynamik åt musiken.

DET TALADES FÖR några år sedan mycket om bristen på kvinnliga instrumentalister i svensk jazz. Det har förändrats, inte minst bland unga frijazzmusiker. Så länge jag följt den danska jazzen har jag däremot sett att det finns massor av instrumentalister.

Videon till låten
Horses, som kan höras
på detta nummers Lira
Lyssna-cd, spelades in i
Nordsjælland i oktober
och kommer att blir
klar senare i vinter.

– Ja, instämmer Josefine, trots att det finns en annan jämställdhetspolitik i Sverige. Kanske finns det fler kvinnliga förebilder här. Men mycket återstår. Jag tror på kvotering när det gäller anslag till spelställen och grupper. Allt löser sig inte självt, och vi måste jämma ut. Men det är också en konstig polarisering. Är inte en sångare en "instrumentalist"?

Ett ofrånkomligt ämne dessa dagar i Danmark är nedläggningen av den statliga radions jazzkanal och många andra nischade kanaler. Vad innebär det för er musiker?

– Det är bara trist. En del av mig undrar när de små ska göra revolt. Ska vi bara tacka ja? Var finns drivkraften att stå emot? Spelställena blir också färre, och skivförsäljningen går ner. Det är lätt att miss-trösta om musikens framtid, inte bara jazzens.

DÄREMOT MISSTRÖSTAR INTE Josefine Cronholm om favoritlaget Östers framtid. Hon frågar mig om nya arenan, och när jag nämner att den i folkmun kallas "Myran" enas vi om att laget kommer att räddas av flit och ihärdighet. ¶